

Hier hadden wij eerst eenige besprekingen in verband met de begrooting van de Maatschappij. De groote uitgaven voor bureaustkosten van het secretariaat, / 12000.— of / 5.— per uur gerekend op een 8-urigen arbeidsdag, deden ons om bezuiniging roepen. En hoewel wij begrepen, dat het hoofdbestuur zeer zijn best doet, om de uitgaven zoo gering mogelijk te maken, meenden wij toch, dat een voorstel om dezen post te verlagen niet van belang ontbloot was, al was het dan ook een pro memorie verlaging.

Daarna sprak ALDERSHOFF over de malaria en de malariabestrijding. Een glasheldere uiteenzetting op geestige en aangename wijze voorgedragen, zooals wij dat van ALDERSHOFF, den ziel dezer bestrijding in Noord-Holland, niet anders kennen, overtrof onze stoutste verwachtingen, die wij ons van deze lezing hadden gemaakt.

Begonnen met een theoretische uiteenzetting van de malaria, beschrijving van de muggen en de plasmodiën, gaf hij ons daarna een overzicht van het veelomvattende werk der malariacommissie, van hun practisch werk en hun proefnemingen, waarbij hij, zeer sympathiek, zijn eigen werk geheel op den achtergrond deed staan. De lezing werd beëindigd met het vertoonen van vele zeer fraaie lantaarnplaatjes. Dat een hartelijk applaus en dank van den voorzitter zijn deel werd, behoef ik haast niet te zeggen.

Aangezien er altijd eigenlijk veel te weinig leden ter vergadering komen, meen ik deze gelegenheid te moeten aangrijpen om de leden van de afdelingen 's-Hertogenbosch en Geertruidenberg eens op het hart te drukken om in wat grootere getale op de afdelingsvergadering te verschijnen. Niet alleen is het maatschappelijk en wetenschappelijk gedeelte dikwijls belangrijk en belangwekkend maar de collegiale band, dien wij toch zoo noodig hebben, om niet in het moeras, dat door den dagelijkschen sleur veroorzaakt wordt, te verdwijnen, wordt zoo heerlijk door het te zamen vergaderen en aan één tafel te zitten versterkt en vooral in stand gehouden.

S. DIAMANT.

AFDEELING UTRECHT. — Op zijn reis door Nederland heeft de Weensche otoloog prof. RUTTIN niet alleen voor otologen gesproken, doch ook voor practici. De otologen zijn over RUTTIN zeer tevreden geweest en hebben vooral zijn deugden als clinicus bewonderd. Zoo zou hij te Utrecht opereeren. Onder de voorbereiding wierp hij den borstel weg en zeide van opereeren af te zien, omdat erysipeloïed, niet mastoiditis met een verwikkeling in het spel zijn zou. De aanwezigen vroegen: „waaraan ziet gij dat?"; „dat kan ik niet zeggen", antwoordde RUTTIN, doch den volgenden dag bleek, dat hij gelijk had. Iets dergelijks heb ik eens van MAYO gezien, die op zijn reis door Nederland, tegenover ervaren klinici volhield, dat het „miltgezwel" een gezwel van de nierkapsel was. Men wierp hem tegen, dat bij cystoscopisch onderzoek de urine beiderzijds normaal bleek. MAYO antwoordde, dat kapselgezwollen het nierparenchym drukken, doch niet doorwoekeren. „Hoe weet gij, dat een kapselgezwel in het spel is?" „Dat kan ik niet zeggen", zei MAYO, „maar bij de operatie kom ik gaarne kijken". Hij had gelijk; bij de operatie werd een kwaadaardig gezwel van de nierkapsel gevonden, dat den nier drukte, doch niet had aangetast. Sommigen noemen dat klinische blik. Ik geloof, dat het klinische ervaring is van hen, die veel zagen en klinischen aanleg hebben. In de voordracht voor de leden der afdeling Utrecht gehouden, gaf RUTTIN steeds blijken van ruime klinische ervaring en dat heeft, geloof ik, vooral in hem aangetrokken. Het een en ander uit die voordracht laat ik thans volgen.

RUTTIN vangt zijn voordracht aan met een uitlating van een spotachtigen internist, die eens zeide: „De otologen hebben het maar gemakkelijk; bij hen bestaat de diagnostiek in de herkenning van twee ziekten: otitis media *sinistra* en otitis media *dextra*." Spreker hoopt aan te toonen, dat de diagnostiek der otologen toch wel verder is gevorderd.

Men is in de onderscheiding bij het spiegelonderzoek van het trommelvlies

reeds zóóver gevorderd, dat men uit de plaats van de doorbraak weet af te leiden het gevaar voor hersenabsces. Een perforatie van de membrana SHRAPNELLI bij een bewusteloozen zieke bewijst een absces in de slaapkwab. Een oorontsteking behoeft niet met erge verschijnselen te verloop om gevaarlijk te zijn, dat moet de practicus goed bedenken om zich tot stelregel te maken, dat elke slepende oorontsteking behandeld moet worden. Zoo verloopt bijv. de otitis door streptococcus mucosus lang latent en zonder hevige verschijnselen wordt de zieke bewusteloos. Zoo zag spreker een geval van bewusteloosheid en meningitis bij een zieke met jarenlang slepende oorontsteking. In het lumbaalvocht werd de streptococcus mucosus gevonden. Na lang zoeken werd bij de operatie bijna besloten, dat een hersenabsces niet aanwezig was. De vondst van den streptococcus mucosus deed met een perforatie in de membrana SHRAPNELLI toch stellig een absces in de slaapkwab verwachten. Spreker gaf het daarom bij de operatie niet op en vond ten slotte een groot absces in de slaapkwab.

Na het tijdperk van pijn, koorts en dikke ettering bij acute oorontsteking daalt de koorts, als perforatie of paracentese den etter een uitweg heeft gebaad. Dan volgt het tijdperk van dunne ettering, daarna de slijmige afscheiding, ten slotte de katarrhale, dan volgt de genezing of de verwikkeling.

De hoofdpijn zetelt bij otogene verwikkelingen aan de zijde van het zieke oor. Bij het kleinehersenabsces is vaak een typische nekstijfheid. De mastoiditis maakt geen koorts zelfs het empyeem niet, wel als de dura of de sinus aangetast is. Meningitis heeft als regel hooge koorts. Ook het absces in het latente tijdperk maakt geen koorts.

Spreker vertoont beenverwoestingen in de booggangen door plaatselijke labyrinthitis. De zieken hebben dan duizelingen en nystagmus. Spreker waarschuwt den practicus, ook bij plotseling opgetreden facialis-verlamming met electriseeren te behandelen. De hoofdpijn bij die facialis-verlamming is geen neurasthenie. Als een zieke doof is en met uitspuiten of draaien geen nystagmus krijgt, is er gevaar voor hersenabsces of meningitis. Die zieke behoort bij den specialist.

Spreker gaat voort, met tal van voorbeelden uit eigen rijke ervaring aan te toonen, hoe zeker de oorverwikkeling meestal is te diagnostiseeren en bovenal waaruit de practicus besluiten kan, dat gevaar dreigt.

Een hartelijk applaus viel hem ten deel. Daarna wenschte de voorzitter HARTOG de leden een aangename vacantie en sloot de vergadering.

Als laatste nieuws vóór de vacantie wil ik nog mededeelen, dat ALDERSHOFF den leden der afdeeling erop wijst, dat vroedvrouwen geen behandeling met pituitrine mogen ondernemen. Als zij denken pituitrine noodig te hebben, zijn zij *verplicht* een arts als raadsman bij de barende te roepen.

E. H. B. VAN LIER.